

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžk/23/2017
Identifikačné číslo spisu: 1016201661
Dátum vydania rozhodnutia: 24.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1016201661.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudkýň JUDr. Sone Langovej a JUDr. Moniky Válašikovej PhD. v právnej veci pôvodného žalobcu: PRIVAT INVEST - investovanie do nehnuteľností, a.s., IČO: 35 871 032, Seberiniho 1, Bratislava, právne zastúpený: BADUCCI Legal, s.r.o., IČO: 35 872 900, Mostová 2, Bratislava, proti žalovanému 1/ (sťažovateľ 1/): Okresná prokuratúra Bratislava I, Kvetná 13, Bratislava, a žalovanému 2/ (sťažovateľ 2/): Krajská prokuratúra Bratislava, Vajnorská 47, Bratislava, o žalobe proti inému zásahu žalovaných 1/ a 2/ orgánu verejnej správy, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ a kasačnej sťažnosti sťažovateľa 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S 194/2016-40 zo dňa 23.11.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/194/2016-40 zo dňa 23.11.2016 z r u š u j e a konanie o žalobe proti inému zásahu žalovaného z a s t a v u j e.

Účastníkom konania náhradu trov konania pred krajským súdom a trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave určil, že postup žalovaného 1/ Okresná prokuratúra Bratislava I, Kvetná 13, Bratislava a žalovaného 2/ Krajská prokuratúra Bratislava, Vajnorská 47, Bratislava v období od 11.11.2010 do 15.07.2015 v konaní o trestnej veci na základe trestného oznámenia žalobcu pre podozrenie zo spáchania viacerých trestných činov, ktorých sa mal dopustiť Ing. Dušan Blattner ako štatutárny zástupca žalobcu, ktoré boli vedené pod číslami: ČVS: KRP-159/OEK-Ba-2010, ČVS: ORP-271/OEK-BI-2011, ČVS: ORP-794/OEK-BI-2012 a ČVS: ORP-768/4-VYS-BI-2014 bol nezákonný. Súčasne uložil žalovanému 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Krajský súd pri skúmaní procesných podmienok konania (bod 37 odôvodnenia) dospel k záveru, že je nepochybné, že prokuratúra je štátnym orgánom (§ 2 zákona č. 153/2001 Z.z.) a ako orgán chrániaci práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu plní úlohy v oblasti

verejnej správy. Pri svojom postupe a rozhodovaní sa nepochybne dotýka práv a právom chránených záujmov (právnej sféry) fyzických osôb a právnických osôb. Krajský súd zastáva názor, že na účely SSP nie je možné prokuratúru vyňať spod právomoci správneho súdu a v danom prípade v konaní o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy podľa § 252 a nasl. SSP je daná jej pasívna legitímácia.

3. Z administratívneho spisu krajský súd zistil, že trestné konanie, nad ktorým dohľad viedla Okresná prokuratúra Bratislava I a následne Krajská prokuratúra Bratislava trvalo nielen neprímerane dlho ako objektívne meraný časový úsek, ale je zrejmé, že uvedená neprímeraná dĺžka konania bola spôsobená neodbornými postupmi a nedostatočne zodpovedným prístupom zo strany dozorujúcich prokuratúr, chybným posúdením procesných a hmotnoprávných ustanovení trestnoprávných kódexov, čo niekoľkokrát konštatovala a žalovaným vytykala Generálna prokuratúra SR v rámci interných pokynov a stanovísk k správam o stave konania.

4. Krajský súd zhrnul, že nemal pochybnosti o tom, že predmetné počínanie si oboch žalovaných nespĺňalo kritéria riadneho procesného postupu a spôsobovalo prieťahy v konaní poškodzujúce žalobcu ako poškodeného v trestnom konaní. Súd v zhode s názorom žalobcu konštatuje, že prieťahy v konaní vznikli predovšetkým v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci a nerešpektovaním právneho názoru vyjadreného Generálnou prokuratúrou SR v jej písomnostiach adresovaných žalovaným, v dôsledku čoho vyšetrovateľ PZ postupoval nesprávne, keď trestné oznámenie najskôr odmietol, potom trestné stíhanie dvakrát zastavil. Nesprávny úradný postup žalovaného 1/ spočíval v tom, že pri výkone dozoru v predmetnej trestnej veci príslušný prokurátor najprv zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa o odmietnutí veci, následne dvakrát zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa o zastavení trestného stíhania. Nesprávny úradný postup žalovaného 2/ spočíval vo vybavovaní podnetov žalobcu v rozpore so zákonom v dvoch prípadoch, ako to konštatovala Generálna prokuratúra SR. Krajský súd poukázal na ust. § 209 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého vyšetrovanie obzvlášť závažných trestných činov je potrebné skončiť do 6 mesiacov vznesenia obvinenia; v ostatných prípadoch do 4 mesiacov. Ide o poriadkovú lehotu, v rámci ktorej by spravidla malo dôjsť ku skončeniu vyšetrovania, avšak zákonom ustanovená približná lehota bola prekonaná niekoľkonásobne, a to práve z dôvodov na strane vyšetrovateľa PZ a žalovaným. S ohľadom na uvedené krajský súd považoval žalobu z hľadiska jej žalobných námietok za dôvodnú a určil, že napadnutý iný zásah orgánu verejnej správy bol nezákonný, ako je v súlade s § 263 SSP uvedené vo výroku napadnutého uznesenia.

5. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovateľ 1/ a sťažovateľ 2/ v zákonnej lehote samostatné kasačné sťažnosti. Sťažovateľ 1/ namietal neprávne právne posúdenie veci krajským súdom (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) s tým, že krajský súd ho nesprávne vyhodnotil ako orgán verejnej správy v zmysle ust. § 4 SSP. Dôvodil, že postavenie prokuratúry je vymedzené v ôsmej hlave Ústavy Slovenskej republiky v čl. 149 až 151. Ústava Slovenskej republiky nezaraďuje prokuratúru ani medzi orgány výkonnej moci, ani medzi orgány súdnej, či zákonodarnej moci. Vyčleňuje ju do osobitnej ôsmej hlavy Ústavy SR. Prokuratúra tvorí samostatnú sústavu orgánov. Je štátnym mocenským orgánom, ktorý funguje v rámci trojdelenia štátnej moci, ktorý však nemožno bez výhrad zaradiť do žiadnej z troch sústav orgánov štátnej moci. Nemá zákonodarnú ani súdnu ani výkonnú právomoc. Zákon č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a ani iné právne predpisy s výnimkou prokurátora v trestnom konaní nedávajú prokurátorovi právomoc vydávať akékoľvek rozhodnutia, ktoré by boli spôsobilé zasiahnuť do práv a povinností fyzických a právnických osôb. Zákom určené prostriedky prokurátorského dozoru v trestnom konaní prokurátor realizuje vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní (policajtom) výlučne prostredníctvom Trestného poriadku. Tak isto prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní je zmocnený vydávať rozhodnutia v rozsahu vymedzenom Trestným poriadkom. Prokurátor je teda oprávnený vydávať rozhodnutia upravujúce priebeh trestného konania a rozhodnutia meritornej povahy v trestnom predsúdnom konaní. Z uvedeného vyplýva, že prokuratúra nie je orgánom verejnej správy, ktorého postup (vrátane nečinnosti) alebo iný zásah, by mohol byť preskúmaný podľa príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku v správnom súdnictve a to s poukazom na ústavné postavenie prokuratúry, ako aj s poukazom na absenciu zákonom zvereného rozhodovania o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

6. Sťažovateľ 1/ tvrdil, že konanie o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy, upravené v štvrtjej časti druhej hlave Správneho súdneho poriadku slúži na ochranu žalobcu pred iným zásahom orgánu verejnej správy, ak takýto zásah alebo jeho následky trvajú alebo ak hrozí jeho opakovanie.

Žalobca sa môže domáhať aj určenia nezákonnosti už skončeného iného zásahu orgánu verejnej správy, ak počas jeho trvania nebolo možné podať žalobu podľa § 252 ods. 1 SSP a rozhodnutie správneho súdu je dôležité na náhradu škody alebo inú ochranu práv žalobcu. Základným predpokladom na to, aby súd mohol žalobu prejednať je to, že musí ísť o iný zásah orgánu verejnej správy. V zmysle § 4 Správneho súdneho poriadku sú orgánmi verejnej správy orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, ako aj orgány záujmovej samosprávy a ďalšie právnické osoby, ako aj fyzické osoby, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Prokuratúra však pri výkone pôsobnosti v trestnom konaní nevystupuje v postavení orgánu verejnej správy, pretože nemá oprávnenie rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy v zmysle § 4 Správneho súdneho poriadku. Preto žalobcom namietaný iný zásah v rámci trestného konania nemožno považovať za iný zásah orgánu verejnej správy.

7. Sťažovateľ 1/ poukazoval na to, že konanie vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 20C 266/2015 sa týka náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci. Vychádzajúc z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní. Z uvedeného je teda zrejmé, že na rozdiel od konania o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy podľa § 252 Správneho súdneho poriadku sa konanie podľa zákona č. 514/2003 Z.z. vzťahuje aj na postup orgánov verejnej moci v rámci trestného konania, a preto Generálna prokuratúra SR zastupujúca štát v predmetnej veci nemala dôvod poukazovať na nedostatok pasívnej legitímácie. Okresná prokuratúra Bratislava I teda nemá pasívnu legitímáciu byť účastníkom konania o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy podľa § 252 Správneho súdneho poriadku. Navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Sťažovateľ 2/ vo svojej kasačnej sťažnosti uviedol, že práva a povinnosti prokurátora v trestnom konaní pred začatím trestného stíhania, v prípravnom konaní a v konaní pred súdom upravuje Trestný poriadok. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok, orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajt. S poukazom na uvedené bolo napadnuté uznesenie podľa sťažovateľa 2/ vydané nesprávne, pretože vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve na rozhodnutie, a krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Prokurátor, ako aj policajt sú v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok orgánmi činnými v trestnom konaní a trestné konanie je konanie podľa Trestného poriadku (§10 ods. 15 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok). Krajský súd svoju právomoc na rozhodnutie, ako aj procesné postavenie žalovaných v prvom a druhom rade neodôvodnil žiadnym relevantným a právne akceptovateľným dôvodom. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu postráda logickú argumentáciu, na základe ktorej rozhodol, že je príslušný na rozhodnutie vo veci, ako aj argumentáciu, na základe ktorej dospel k presvedčeniu, že žalovaní v prvom a druhom rade majú pasívnu legitímáciu byť účastníkmi konania v danej veci. Odôvodnenie uznesenia v tomto smere nie je presvedčivé.

10. Spornou otázkou nebola skutočnosť, či mohlo byť, resp. bolo žalobcovi odopreté právo na spravodlivý súd. Žalobca sa domáha v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 20C 266/2015 proti Slovenskej republike v zast. Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky náhrady škody, avšak zatiaľ sa mu nepodarilo preukázať nesprávny úradný postup (konanie doposiaľ nie je skončené), a preto sa podaním predmetnej žaloby podľa Správneho súdneho poriadku snaží dosiahnuť rozhodnutie požadované v petite. Krajský súd nesprávne posúdil ochranu žalobcu, ktorý sa jej domáha na inom súde a teda k porušeniu jeho práv na spravodlivý súd nemohlo a ani nemôže dôjsť.

11. S poukazom na skutočnosť, že krajský súd konal a rozhodoval vo veci, v ktorej nebola daná jeho právomoc na rozhodovanie a následne rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, sťažovateľ 2/ navrhoval napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie, prípadne konanie zastaviť.

12. Pôvodný žalobca vo vyjadrení zo dňa 21.03.2017 ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozhodnutím. Navrhoval, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP a napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 462 ods. 1 O.s.p. zrušil a konanie zastavil pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania.

14. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že tvrdený nezákonný zásah mal nastať v trestných konaniach, v procesných postupoch, ktoré sa spravujú ustanoveniami zákona č. 301/2006 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov. Podľa § 1 Tr. por. Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb. Žalobca výslovne v žalobe, s. 3 uviedol, že nezákonný postup vznikol nesprávnym úradným postupom v trestnej veci stíhaného Ing. Dušana Blattnera pre trestný čin porušovania zákazu konkurencie podľa § 244 ods. 1, 2 Tr. por., a to vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva policajného zboru Bratislava v konaní vedenom pod ČVS ORP-0794/OEK-B1-2012, ďalej Okresnou prokuratúrou v Bratislave I v konaní sp. zn. 3 Pv 224/12/1101 a Krajskou prokuratúrou Bratislava v konaní sp. zn. 1 Kpt 1026/12/1100, resp. pod spisovnými značkami, ktoré boli predmetnej trestnej veci pridelené skôr v priebehu konania. Kasačný súd konštatuje, že v konaniach podľa Trestného poriadku orgány prokuratúry majú postavenie orgánu činného v trestnom konaní a nie orgánu verejnej správy. Senát najvyššieho súdu poukazuje na prejudikáciu rozsudok 3 Sžz/2/2009 zo dňa 26.11.2009, uverejnený v ASPI JUD „Ak koná príslušník policajného zboru v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, jeho procesný postup sa spravuje Trestným poriadkom, a preto i vady v jeho procesnom postupe (vrátane excesov) možno preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy“.

15. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

16. Podľa § 3 ods. 1 písm. e/ SSP iným zásahom orgánu verejnej správy faktický postup vykonaný pri plnení úloh v oblasti verejnej správy, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté; iným zásahom je aj postup orgánu verejnej správy pri výkone kontroly alebo inšpekcie podľa osobitného predpisu, ak ním sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

17. Najvyšší súd konštatuje, že vady procesného postupu orgánov činných v trestnom konaní (vrátane prieskumov v konaní) nemožno vyhodnotiť ako skutočnosti, ktoré nastali v postupe pri plnení úloh v oblasti verejnej správy.

18. Prieskumy v trestnom konaní vedeného orgánmi činnými v trestnom konaní podľa zák. č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok možno hodnotiť ako exces v procesnom postupe, na prejednanie ktorého nie je daná právomoc správneho súdu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok.

19. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa a § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a § 175 ods. 1 a 2 SSP tak, že sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov kasačného konania, keďže v konaní nebol úspešný. Žalovaným 1/ a 2/ trovy konania nevznikli.

20. Kasačný súd nerozhodol o návrhu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, keďže napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a konanie zastavil.

21. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.